

GLOBALNA TRGOVINA
KRIVOTVORINAMA
OZBILJNA PRIJETNJA
SAŽETAK

Sažetak

U ovoj studiji prikazana je ažurirana kvantitativna analiza vrijednosti, opsega i veličine svjetske trgovine krivotvorenim i piratskim proizvodima. Na temelju podataka za 2019. u studiji se procjenjuje da je vrijednost međunarodne trgovine krivotvorenim i piratskim proizvodima te godine iznosila 464 milijarde USD, odnosno 2,5 % svjetske trgovine.

U ranijim zajedničkim studijama OECD-a i EUIPO-a, u kojima se primjenjivala ista metodologija, trgovina krivotvorenim i piratskim proizvodima procijenjena je 2013. na otprilike 2,5 % svjetske trgovine, odnosno 461 milijardu USD, a 2016. na 3,3 % svjetske trgovine, odnosno 509 milijardi USD. Dakle, u nominalnom i apsolutnom iznosu, kao i u smislu udjela u ukupnoj trgovini, vrijednost trgovine krivotvorinama i dalje je visoka. Riječ je o iznosima koji su blizu vrijednosti BDP-a gospodarski razvijenih država članica OECD-a kao što su Austrija ili Belgija.

U ovoj studiji iznosi se i dubinska procjena stanja u Europskoj uniji utemeljena na detaljnim podacima iz EU-a. Rezultati pokazuju da je 2019. vrijednost krivotvorenih i piratskih proizvoda uvezenih u EU iznosila čak 119 milijardi EUR (134 milijarde USD), što čini gotovo 5,8 % uvoza EU-a. Treba napomenuti da se ti rezultati temelje na opažanjima pri carinskim zapljenama, a ne uključuju krivotvorene i piratske proizvode proizvedene i konzumirane na domaćem tržištu kao ni digitalni piratski sadržaj na internetu.

Krivotvorenje i piratstvo prijetnja su velikom broju industrija. Krivotvorine postoje među mnogim vrstama proizvoda, uključujući proizvode široke potrošnje (odjeću, obuću), proizvode kojima se trguje među poduzećima (rezervne dijelove, pesticide) i luksuzne predmete (modnu odjeću, ekskluzivne ručne satove). Važno je naglasiti da mnogi krivotvoreni proizvodi mogu biti ozbiljan rizik za zdravlje, sigurnost i okoliš. To se prije svega odnosi na krivotvorene farmaceutske proizvode, ali i na hranu, kozmetičke proizvode, igračke, medicinsku opremu i kemikalije.

Iako krivotvoreni i piratski proizvodi potječu iz doslovno svih zemalja na svim kontinentima, Kina je i dalje glavna zemlja podrijetla.

Krivotvoreni i piratski proizvodi i dalje se prevoze složenim trgovinskim putovima, pri čemu se zloupotrebljava niz posredničkih tranzitnih točaka. Mnoga od tih tranzitnih gospodarstava, primjerice Hong Kong (Kina), Singapur ili Ujedinjeni Arapski Emirati, vrlo su razvijena gospodarstva s visokim prihodima i važna čvorišta međunarodne trgovine.

Krivotvoreni proizvodi prevoze se svim prijevoznim sredstvima. U smislu broja zapljena, najčešći su primjer male pošiljke, osobito one koje se šalju putem poštanskih službi, što pričinjava velik problem u pogledu kaznenog progona. U smislu vrijednosti, daleko najveći udio imaju krivotvorine koje se

prevoze kontejnerskim brodovima. One su 2019. činile više od polovice svjetske vrijednosti zaplijenjenih krivotvorina.

Pandemija bolesti COVID-19 utjecala je na trgovinu krivotvorenim proizvodima iako je njezin utjecaj u smislu opsega bio manji nego što se prvobitno očekivalo. U većini slučajeva kriza je pogoršala postojeće trendove. Glavni je trend bio intenzivna zloupotreba interneta. Tijekom primjene mjera ograničenja kretanja potrošači su se preusmjerili na internetska tržišta kako bi zadovoljili svoje potrebe, što je dovelo do značajnog porasta internetske opskrbe čitavim nizom krivotvorina. Naglo povećanje krivotvorina zabilježeno je ne samo u području lijekova i osobne zaštitne opreme (OZO), već i u području mnogih drugih proizvoda, kao što su ručni satovi, potrošačka roba, te proizvodi strojarske, elektrotehničke i metaloprerađivačke industrije (npr. kuhinjski uređaji).

Analiza iznesena u ovom izvješću temelji se prije svega na kvantitativnoj procjeni uz primjenu prilagođenih statističkih metodologija koje je razvio OECD, i korišćenje podataka iz velikog skupa podataka o carinskim zaplijenama proizvoda kojima se povređuju prava intelektualnog vlasništva. Podaci se odnose na razdoblje prije izbijanja bolesti COVID; kriza je unijela mnogo dinamike, pa u ovom trenutku nije moguće donijeti konačne, pouzdane zaključke o učincima pandemije.

Kako bi razumjele rizik od trgovine krivotvorenim i piratskim proizvodima i kako bi se protiv njega mogle boriti, vladama su potrebne ažurne informacije o razmjerama, obujmu i trendovima takve trgovine. Ova je studija dio stalnih aktivnosti praćenja s ciljem potpore pri pronalaženju rješenja na razini politike i kaznenog progona.

GLOBALNA TRGOVINA KRIVOTVORINAMA OZBILJNA PRIJETNJA